

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izšla vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCOUVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Naša šola

I.

Vprašanje šolske izobrazbe in vzgoje postaja z vsakim dnem bolj pereče; saj so danes ob šoli prizadeti najširši sloji ljudstva, ki jim ne more in ne sme biti vseeno, kako se jim odgajajo otroci. Včasih so starši z mirnim srcem prepuščali otroke šoli, ker so ji popolnoma zaupali. Zalostne izkušnje, neprestane izpremembe, visoki nivo splošne izobrazbe in rastoča demokratična zavest pa so v zadnjih desetletjih vzbudili kritičnega duha, ki presoja tudi šolo, hoče tudi pri njej odločiti, hoče nadzirati in vzajemno s šolo voditi vzgojo in izobrazbo otrok. Ni dvoma, da imajo starši tako pravico, da šoli taka kontrola ne more škodovati, marveč ji utegne zelo koristiti. Iz take zavesti in želje medsebojnega sodelovanja in podpiranja je zrastle v teku letošnjega leta v Ljubljani društvo »Šola in dom«. Današnji dan, ko je zanimanje javnosti že itak prav posebej posvečeno šoli, smatra društvo za najprimernejšo priliko, da se predstavi javnosti in pove, kakšni so njegovi nameni in načrti.

Društvo »Šola in dom« ima namen: »Pospeševati etike med šolo in domom, pritegniti starše k sodelovanju pri celotnem vzgojstvu šolske mladine od najnižje do najvišje stopnje.« Tako stiki med šolo in domom so nujno potrebni in koristni staršem, otrokom in šoli. Starši poznajo otroka po svoje, predvsem po značaju in njegovih praktičnih zmožnostih, šola pa ga spoznava pretežno po umski zmožnosti. Gotovo je, da se otrok izven doma pogosto pokaže drugačnega, kakor je doma. Marsikdaj šola ne pozna učenčevih domačih razmer, njegovih socialnih, gospodarskih ali še drugačnih prilik, v kakršnih je rasel; zato je možno, da dijakovo vedenje sodi napačno, pretrdo, da ne najde ključa do mladega srca, radi česar trpi mlad človek mnogokrat vse življenje. Pa se prav tako dogaja, da starši otrokovih umskih sposobnosti ne poznajo prav in tišče otroka v tako šolo, kjer ni pričakovati nobenega pravega uspeha. Zato je že v posamičnem vzgojnem pogledu zelo važno, da so si šolski in domači vzgojitelji v ozkih stikih, da vpoštevajo drug drugega in skupno zasledujejo samo eno: dobrobit otrok.

Taki stiki pa niso potrebni le poedincem, marveč morejo v veliki meri koristiti celotnemu šolskemu sistemu in izobraževanju. Saj spada tu sem cela množica vprašanj, ki mnogokrat kaj boleče in občutno posegajo v družino, ob katerih starši ne morejo ostati mirni, ob katerih včasih tudi šola rabi pomoč staršev, če njej uspe. Prav gotovo je, da šola ob iniciativi staršev in javnosti lahko dobi marsikako pobudo za izboljšanje, ki ga sama iz sebe ni zmožna. Zelo lahko se zgodi, da šola preveč izgublja stik z realnimi življenjskimi potrebami, da se zarije v svoj sistem, kakor da je sama sebi namen; ob neprestanem stiku s starši in ob javni kontroli je ta nevarnost veliko manjša. Zato bi starši morali biti vedno poučeni o vrstah šol in njih različnih namelih, različnem ustroju, da vedo, kam otroka pošljejo. Starši naj dobro poznajo svoje pravice in svoje dolžnosti do šole. Kako občutno lahko posegajo odredbe v šolanje otrok, smo videli n. pr. zlasti ob priliki deljenega pouka na srednjih šolah, ki je dal povod, da se je društvo ustanovilo. Tudi to vprašanje danes še ni rešeno, zakaj sedanja rešitev je bila le provizorična.

Ena izmed prvih točk društvenega delovanja je bilo glasovanje staršev, ki imajo otroke po srednjih šolah, ali so za deljen ali nedeljen pouk. Za marsikatero dijaka je bilo to vprašanje, ali ostane v šoli ali ne; gospodarsko-socialni oziri na tiste dijake, ki se vozijo iz okolice v mesto, so zaneskrat odločili v prid nedeljenemu pouku tam, kjer so taki dijaki. V principu pa je ostal pouk deljen, in sicer iz pedagoško-didaktičnih razlogov. Kako povsem nezadostni so ti razlogi, so pokazali žalostni uspehi popoldanskega pouka po šolah, kjer so ga morali imeti. Higijensko je nepobitno dokazano, da je popoldanski pouk neprimerno manj vreden kot dopoldanski. Tudi če bi mogel dijak že ob 12 kositi, vendar ob 2 še vedno prebavlja. Radi tega je voo prvo uro v šoli zaspan in len, drugo uro pa, ko se snovi pretakajo v telo, nemiren, ker narava sama zahteva gibanja. Zato so že ob koncu prejšnjega stoletja začeli odpravljati popoldanski pouk in ga krčiti na minimum, kjer pa je bilo le količikaj mogoče, so ga sploh popolnoma črtali. Ze mogoče, da je nekaterim ljudem, ki bi se po stanovanjih radi znebili odgovornosti za dijaka preko dneva, ljubše, da je dijak ves dan v šoli. Ali taki ljudje iščejo svoje lagodnosti, ne pa dijakove koristi. Zakaj nemogoče je, da bi dijak zlasti v višjih razredih srednje šole mogel brez škoda pogrešati štiri popoldneve v tednu. Glasovanje v dravski banovini je pokazalo tako porazne številke, da moremo trditi, da so se izrekli za nedeljen pouk skoraj soglasno.

Med zelo važne naloge šteje društvo tudi vzgojo najširših delavskih in kmetekih plasti, da pridemo do pravega razumevanja šole. Zelo na široko in globoko je ukoreninjeno napačno mnenje, da sta si šola in ročno delo v nekakšnem nasprotju. Tako se dogaja, da dajejo starši otroka v šolo z izrazito krilatico, da bo laže živel, ali da bo jedel kruh, ali celo, da mu ne bo treba delati. Taki krive pojme včasih podpira tudi šola, ki pogosto omalovaževalno govori o raznih stanovih, ali dijaku celo grozi z različnimi obrtmi, če ne bo priden. Tako v resnici šole ustvarjajo mlade inteligente, ki se jim zdi vsako ročno delo preniško, ki so trdno prepričani, da jih je družba zaradi njih izobrazbe dolžna rediti, naj tudi nimajo dela. To so krivi nazor o šoli, izobrazbi in delu. Srednja šola daje v resnici neko splošno izobrazbo in ne

Zeneva, 12. julija. Na seji upravnega sveta Banke za mednarodna izplačila, ki se je vršila v Baslu, je bila soglasno sprejeta resolucija, ki poudarja potrebo, da se čimprej uredi mednarodni devizni promet, in sicer na podlagi zlate valute. Vse države, ki so pustile zlato valuto, naj jo čimprej zopet uvedejo. Devizni promet je mogoče urediti edino na podlagi zlate valute, ki se je izkazala za najbolj prikladno. V ta namen se morajo čimprej prirediti pogajanja med posameznimi državami.

Velikega pomena je dejstvo, da je na to resolucijo pristal tudi Montague Norman, predstavnik Anglije, ki je bila doslej zagovornica popustitve zlate valute. Montague Normana je nenadoma poslal v London finančni minister Chamberlain. Tukajšnji listi poročajo, da se je Anglija odločila, da uvede zlato valuto, kakor hitro se ji posreči doseči s Ameriko sporazum glede medzvezniških dolgov.

V okolici Banke za mednarodna izplačila je saviadal po sklenitvi reparacijskega sporazuma

velik optimizem. Ko bodo še Združene države pristale vsaj na znižanje evropskih dolgov, ako ne na črtanje, se bo upostavilo ravnotežje v mednarodnem prometu. V resoluciji Banke za mednarodna izplačila izjavlja, da je pripravljena stopiti v zvezo s posameznimi narodnimi bankami in sodelovati z njimi za upostavitev zdravega denarnega sistema.

Basel, 12. julija. Na svoji zadnji seji je banka za mednarodna izplačila sklenila podaljšati kredite za Avstrijo, Jugoslavijo in Madjarsko za dobo treh mesecev.

Povratek k zlati valuti?

Herriot dobil zaupnico s pomočjo zmerne desnice

Pariz, 12. jul. tg. Herriot je danes v poslanski zbornici dobil prvo zmago. Socialisti so vložili predlog, da bi letos odpadle orožne vaje rezervistov. Herriot pa je proti temu zahteval zaupnico in dobil pri glasovanju večino 360 : 169 glasovom. Socialisti so glasovali sklenjeno proti njemu, ravno tako tudi večina drugih manjših levičarskih skupin. V poslanski zbornici je nacionalist Fabry, predsednik odbora za vojno, opozarjal na nemško armado, ki se spretno skriva. Francija ima v primeru mobilizacije na razpolago 750.000 rezervistov in 120.000 moč, ki imajo kvečjemu 5 mesecev vežbe. Nastal je velik nemir. Voditelj socialistov Leon Blum je demonstrativno zapustil razpravno dvorano. Herriot pa je zahteval, da se orožne vaje vršijo. Saj je Francija prav te dni dokazala, da je za mir, kar pa se tiče razorožitve, pa hoče ostati na tleh resnice.

Pariz, 12. jul. tg. Po 20 urni seji je danes opoldne francoska poslanska zbornica s 385 : 201 glasov sprejela veliki finančni predlog francoskega proračuna, pri katerem je Herriot zahteval zaupnico.

Herriotov kabinet je v pretekli noči prišel v kritičen položaj, pa je z veliko večino izšel iz bo-

ja kot zmagovalec. Ze več tednov so napadali Herriota od leve in desne strani. Dočim skrajni desničarji Herriota napadajo, da v pogledu narodne obrambe preveč varčuje, mu očita skrajna levica, da se je izneveril svojemu pacističnemu programu. Socialisti se se popolnoma odvrnili od Herriota, poraza pa ga je obvarovala desničarska sredina. Herriot sam se je moral na seji vedno in vedno braniti proti napadom, da zavrne predloge nasprotnikov za črtanje posameznih izdatkov in za odgoditev razprave. Herriot je z velikim patosom apeliral na patriotizem, ki je napravil v zbornici velik vtis.

Bivši pravosodni minister Reynaud, desničar, je izjavil, da bo s svojo skupino glasoval proti vladnemu predlogu radi prevlelike varčevanja v proračunu za oboroževanje. Voditelj socialistov Leon Blum očita Herriotu, da je podedoval vse napake prejšnje vlade, zlasti v pogledu oboroževanja, zaradi česar je tudi padla. Sedanja vlada s svojim postopanjem dela proti jasno izraženi volji francoskega naroda. Socialisti bodo radi tega glasovali proti vladnemu predlogu.

Prvič po volitvah je torej prišlo do javnega spora med radikalnimi meščani in socialisti, njihova zveza pa, ki je bila pri volitvah zelo močna, je doživela težak udarec. Po današnjem glasovanju je smatrati Herriotov kabinet za koncentracijsko vlado sredine.

Oster nastop skrajne levice proti Herriotu

Pariz, 12. julija. Ž. O večerjajšem prvem glasovanju zaupanja v zbornici piše »Populaire«, da je bila debata usmerjena popolnoma na politična vprašanja. Posledice se bodo v najkrajšem času pokazale in bodo za vlado zelo neugodne, ker imajo desničarji svojo osebnost in torej vsled tega ne potrebujejo Herriota, ki prav za prav ni bil do prevzema vlade nič drugega kot Tardieu-jev trabant. S svojim govorom je postal Herriot nezvest svojim volivcem in skrbno bo moral paziti, da jih še enkrat ne ogojufa. Oni, ki so glasovali zanj, so od njega pričakovali popolnoma drugačno delo, in če bi vedeli, da bodo dobili v ministrsko klop lažnjivca, potem bi že takrat rajše volili Tardieu-a.

Čast padlim za domovino!

Beograd, 12. jul. I. Danes se je vsa Šumadija poklonila spomenu svojih junakašnih sinov, ki so padli za svobodo in za zedinjenje naše države. V Kragujevacu so namreč danes na zelo svečan način odkrili spomenik vsem padlim Šumadijcem. Prvi del te lepe svečanosti, ki je privabila v Kragujevac na tisoče in tisoče ljudi, je bil ob spomeniku, drugi del pa je bil na krvavem Kajmakčalanu, kjer je med svetovno vojno padlo na tisoče šumadijskih borcev. Nj. Vel. kralj je poslal k svečanosti svojega prvega adjutanta, divizijskega generala Milana Ječemenića. Pravoslavni patrijarh Varnava se je sam osebno udeležil slavnosti v spremstvu večjega števila škofov in 300 duhovnikov. Navzoča sta bila tudi minister Dragotin Kojić in Boža Maksimović, ki sta zastopala vlado. Spomenik je posvetil sam patrijarh Varnava, ki je naslovil na navzoče nekoliko lepih besed.

Govor zastopnika Nj. Vel. kralja generala Ječemenića, ki je v imenu kralja izjavil, da naj bi tudi sedanje in bodoče generacije Šumadijcev bile vredne velikih prednikov, so navzoči sprejeli z navdušenim vzklikanjem. Za generalom Ječemenićem je govoril general Živojin Terzibašić, ki je v svojem govoru razložil potek številnih borb, ki so se vršile na ozemlju Šumadije, kjer so dajali svoje življenje šumadijski sinovi tako, da se bo moral vsak Jugoslovani, ki bo šel mimo spomenika, spoštljivo odkriti in upogniti svoje koleno, da se oddolži velikim borcem naše preteklosti. Nato je govoril predsednik pripravljalnega odbora Kalanović, ki je orisal zgodovino borb v Šumadiji in pomen odkritja spomenika. Prosvetni minister dr. Kojić je rekel, da se je treba pokloniti tudi spomeniku, katerega so Šumadijci postavili v srcu in dušah vseh Jugoslovani, ki razumejo, koliko krvi in junaške požrtvovalnosti je zahtevala ustvaritev naše svobodne države.

Lep je bil tudi končni govor zastopnika rezervnih častnikov, ki je komentiral napise na spo-

meniku: »Potnik, kadarkoli boš stopil z nogo na to sveto zemljo, odkrij se, ker to je hram naših orlov, to je hram, v katerem vsak grob predstavlja veliko junaško zgodovino. Naj jim bo lahka zemlja, ki jih pokriva, ker so jo odkupili s svojo krvjo, za svoj narod in za svojega kralja.«

Po svečani otvoritvi spomenika je množica v lepem in discipliniranem sprevodu odšla proti Kajmakčalanu, kjer je molila za duše padlih junakov.

Osebnosti

Beograd, 12. julija. AA. Upokojeni so pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dr. Josip Tičar, višji svetnik v 4. skupini 1. stopnje, Janez Zorec, višji kontrolor v 6. skupini in Venceslav Černigoj, svetnik v 5. skupini.

Beograd, 12. julija. I. V oddelku državnega računovodstva je premeščen Lenarčič Franc, višji računski inšpektor pri dravski finančni direkciji. Za davčnega kontrolorja 7. polož. skup. pri davčni upravi v Ljubljani — okolica je postavljen K. Vardijan, do sedaj pri dravski finančni upravi v Logatcu. Za tehničnega višjega pristava 6. polož. skupine je postavljen pri tehničnem oddelku banke uprave v Zagrebu Kamilo Majcen, višji pristav v ministru.

Drobnosti

Split, 12. julija. Ž. Z veliko italijansko ladjo »Stella« je priplovalo včeraj v našo luko 300 ameriških turistov, ki si bodo ogledali vse zanimivosti Splita. Pred prihodom v Split so si turisti ogledali tudi Trigor.

Beograd, 12. julija. AA. Urad za kontrolo in izvoz živine opozarja izvoznike zaklanih telet v Avstrijo, da smejo biti teleta teška najmanj 85 kg. Za teleta nad 85 kg se bo morala plačati dodatna carina 70 zl. kron za 100 kg.

Zagrebaška vremenska napoved: Spremenljivo, lahno oblačno, jasno, temperature zmerne in stalno.

Pred generalno stavko v Belgiji

Bruselj, 12. julija. Ž. Tukajšnje strokovne organizacije in socialistična stranka so v navzočnosti socialno-demokratskih poslancev sklenili, da proglasijo stavko po vsej Belgiji. Večrainsji in današnji dan sta potekla relativno mirno. Delavci hodijo po mestu in demonstrirajo. Po ulicah se vozi policija in vojaštvo v oklopnih avtomobilih. Na nekaterih mestih je vojaštvo streljalo, ker pa ni bil nihče ranjen, domnevajo, da so streljali v zrak.

Vročina in poplave

Augsburg, 12. julija. AA. V raznih predelih donavske kotline se je v nedeljo utrgal oblak. Zato je v mnogih krajih prišlo do poplav, posebno v dolini rek Illerja in Lecha. Vode so pokrajino silno opustošile in tudi železniški promet je na več krajih prekinjen.

Berlin, 12. julija. AA. V vsej Nemčiji je zavladala silna vročina in ponekod kaže termometer v senci več ko 35 stopinj. Verjetno je, da bo vročina še delj časa trajala.

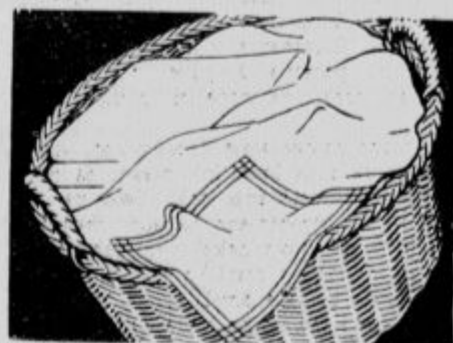
Po berlinskih ulicah tekajo otroci zaradi silne vročine kar v kopalnih kostumih.

Po statističnih podatkih je bilo zadnje dni v javnih berlinskih kopališčih okoli 17 milijona ljudi.

Monakovo, 11. julija. AA. Deževje zadnjih dni je poplavilo več krajev južno-zapadno Monakovega. Reka Werta je prestopila bregove in napravila veliko stvarno škodo, ker je porušila več mostov in odneala s seboj veliko drobnice. V poplavljenih krajih je železniški promet prekinjen na mnogih mestih.

Dunajska vremenska napoved: Dosedanjemu lepemu vremenu grozi motenje od zapada.

"Trpežnejše je - perilo!" - ako je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVNO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

